

Ποιμαντική και τελετουργική προσέγγιση του Βαπτίσματος: Εισαγωγικά

/ [Πεμπτουσία](#)

Μια νέα σειρά εγκαινιάζεται σήμερα από την «Πεμπτουσία». Αφορά την τμηματική δημοσίευση της μελέτης του ιεροδιακόνου Καισάρου (Δημήτριου) Χρόνη σχετικά με την Ποιμαντική και τελετουργική προσέγγιση του μυστηρίου του Βαπτίσματος. Στο εισαγωγικό απόσπασμα, εκτίθενται οι κεντρικοί άξονες στους οποίους θα οικοδομηθεί η εργασία.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η σημασία και η σπουδαιότητα του μυστηρίου του Αγίου Βαπτίσματος για τους πιστούς και τον κόσμο, η θέση του στην Εκκλησία και στην εκκλησιαστική πράξη, η ποιμαντική ευαισθησία και μέριμνα της Μητρός Εκκλησίας του χθές και του σήμερα, με την οποία θα πρέπει να υποδέχεται στην αυλή της τα νέα μέλη της, είναι οι βασικοί θεματικοί άξονες που πραγματεύεται η παρούσα πτυχιακή εργασία με θέμα: «Ποιμαντική και Τελετουργική προσέγγιση του μυστηρίου του Βαπτίσματος».

Το Βάπτισμα δεν είναι μια υπόθεση μεταξύ του ιερέως και του βαπτιζομένου, η αρχή μιας ατομικής πορείας, αλλά όλης της Εκκλησίας, όλης της ευχαριστιακής κοινότητας.

Ένας χριστιανός του παρελθόντος, γνώριζε όχι μόνο γνωσιολογικά αλλά με όλη του την ύπαρξη, ότι το Βάπτισμα τον τοποθέτησε σε μια ριζικά καινούρια σχέση προς όλες τις απόψεις της ζωής και προς τον ίδιο τον κόσμο, ότι δέχτηκε μαζί με την πίστη του, μια ριζικά καινούρια κατανόηση της ζωής. Το Βάπτισμα για αυτόν ήταν το ξεκίνημα και συγχρόνως το θεμέλιο για μια χριστιανική «φιλοσοφία της ζωής», ένα μόνιμο αίσθημα καθοδήγησης που τον κατεύθυνε σταθερά απαντώντας του όλα τα ερωτήματα, λύνοντας όλα τα προβλήματά του.

Αυτό το θεμέλιο το έχουμε ακόμη. Το Βάπτισμα τελείται. Μέσα στη θεία λατρεία, στα άγια Μυστήρια και τις ιερές τελετές, συντελείται πραγματικά η συνάντηση του ανθρώπου με το Θεό, η άκτιστη χάρη αγκαλιάζει και αφθαρτοποιεί την κτιστή φύση.

Αλλά πάσαμε να το κατανοούμε ως πύλη που οδηγεί σε μια καινούρια ζωή και ως δύναμη με την οποία θα αγωνιστούμε για την διατήρηση και ανάπτυξη της καινούριας ζωής.

Ο άνθρωπος είναι πλέον ο Χριστιανός, για τον οποίο η πίστη δεν είναι άθροισμα κάποιων μεταφυσικών η θρησκευτικών αρχών και κανόνων, ατομικών αντιλήψεων και απόψεων περί Θεού, αλλά ο ίδιος ο Χριστός ο Ενσαρκωμένος, με

τον οποίο αναπτύσσεται αγαπητική και λατρευτική κοινωνία και ένωση μέχρι θανάτου, μια εμπειρία, η οποία οφείλει να καρποφορήσει, κατά Χριστό, στο ανθρώπινο και ιστορικό επίπεδο. Χωρίς την σχετική δύναμη της πίστεως, την υπέρ φύσιν και υπέρ νόησιν άμεση προσωπική ένωση του πιστού με τον Χριστό, δεν μπορούμε να παίρνουμε σοβαρά τον άνθρωπο και την ιστορία, όταν βέβαια δεν αρνούμαστε την μυστηριακή ή μάλλον χριστολογική άβυσσό τους.

Η νέα αυτή σχέση των ανθρώπων με τον Θεό βιώνεται ως κοινή εμπειρία στην οργανική ενότητα και στην αρμονική λειτουργία του ενός σώματος, **«και γαρ έν ένί Πνεύματι ήμεϊς πάντες είς έν σῶμα έβαπτίσθημεν...ύμεϊς δε έστε σῶμα Χριστοῦ και μέλη έκ μέρους»**(Α.Κορ.12,12), στο οποίο ανακαινίζεται ο **«παλαιός αίων»**, τελεσιουργείται και βιώνεται από τους πιστούς η νέα **«έν Χριστῶ»** πραγματικότητα του κόσμου και ενώνεται ο **«νῦν»** με τον **«μέλλοντα αίωνα»** στην ιστορία της σωτηρίας.

Όταν γίνεται ωστόσο λόγος, πως με το ιερό Βάπτισμα έχουμε την ενσωμάτωσή μας στην Εκκλησία του Χριστού, αυτό σημαίνει πως η ενσωμάτωσή γίνεται στο Χριστό.

Ο νεοφώτιστος γίνεται ένοικος του Χριστού και ο Χριστός ένοικος στον άνθρωπο. Αυτός ο σύνδεσμος και αυτή η ενότητα των μελών της Εκκλησίας με την Κεφαλή του σώματος της Εκκλησίας, που είναι ο Χριστός μας δίδει την αίσθηση και της «οικογενείας του Θεού», που είναι η Εκκλησία. Ο κάθε νεοφώτιστος, που ενσωματώνεται στο σώμα της Εκκλησίας, έχει μια νέα γέννηση.

Με το βάπτισμα καλούμαστε λοιπόν, από την Εκκλησία, να κοινωνήσουμε του μυστηρίου της πίστεως, να βιώσουμε την καθολική εμπειρία της, ώστε η πίστη να γίνει η αρχή, ο θεμέλιος λίθος της χριστιανικής υποστάσεώς μας.

1.1 «Ποιμαντική προσέγγιση του Μυστηρίου του Βαπτίσματος».

Προκειμένου να ξεκινήσουμε να αναπτύξουμε το θέμα, θα πρέπει πρώτα εξ' αρχής να τονίσουμε για το τι καλούμε ως «ποιμαντική». Η ποιμαντική της Εκκλησίας στηρίζεται στη θεολογία, αλλά και η Εκκλησία θεολογεί για ποιμαντικούς λόγους. Ολόκληρο το σχέδιο της θείας οικονομίας με κορύφωση την ενανθρώπιση του Υιού και Λόγου του Θεού αποτελεί την βάση της ποιμαντικής. Ο Χριστός με το σταυρό και την κάθοδο στον άδη και την ανάσταση του έθεσε τα ιστορικά θεμέλια της Εκκλησίας, η οποία υπήρχε εξ αρχής αλλά τελειώθηκε στο πρόσωπο του Χριστού και φανερώθηκε δημοσίως κατά την ημέρα της Πεντηκοστής[1].

Κατά τις Συνόδους που συγκροτήθηκαν στην μακραίωνη ιστορία της

Εκκλησίας, οι Πατέρες διετύπωσαν με την επιστασία και το φωτισμό του Αγίου Πνεύματος τα δόγματα και τους ιερούς κανόνες. Οι συνοδικές αποφάσεις διασώζουν την αλήθεια του Ευαγγελικού μηνύματος και διασφαλίζουν τις σωτηριολογικές προϋποθέσεις για τα μέλη του εκκλησιαστικού σώματος. Η ποιμαντική χωρίς την θεολογία γίνεται τυπική και επιφανειακή. Εγκλωβίζεται σε κώδικες δεοντολογίας ή μετα-τρέπεται σε καθηκοντολογία.

Από την έρευνα των πηγών συνάγεται ότι η ποιμαντική μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις εποχές, τις κοινωνικές συνθήκες αλλά και τα πρόσωπα. Αυτά δεν σημαίνουν ότι θυσιάζεται η χριστιανική αλήθεια ή ότι διακυβεύεται η «**έν Χριστώ**» σωτηρία των μελών του εκκλησιαστικού σώματος. Ό,τι γίνεται, αποβλέπει στη σωτηρία των ανθρώπων, την διασφάλιση της ενότητας της Εκκλησίας και την διαφύλαξη των θείων αληθειών της[2].

Για αυτό τον λόγο, η οικονομία κυρίως βιώνεται και εφαρμόζεται κατά περίπτωση. Και εκφράζει τη φιλανθρωπία, τη συγκατάβαση και την ελευθερία του Πνεύματος που υπάρχει στην Εκκλησία. Γι' αυτό προφανώς και δεν καθορίστηκε επακριβώς και με λεπτομέρειες κάποιος συνοδικός όρος για την εφαρμογή της[3].

[Συνεχίζεται]

[1] Βλ. Ί. Καρμίρη, «Η έκκλησιολογία τῶν τριῶν ἱεραρχῶν», Ἀθήναι 1962, σ. 5 .

[2] Βλ. Βασιλείου Ι. Καλλιακμάνη. Πρωτοπρεσβυτέρου, «Μεθοδολογικά πρότερα τῆς ποιμαντικῆς Λεντίω ζωννύμενοι II, εκδ. Μυγδονία - Θεσσαλονίκη σ. 43

[3] Αμίλκα Αλιβιζάτου, «Ἡ οἰκονομία κατὰ το κανονικόν δίκαιον τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας». Ἀθήναι 1949, σ. 94